

Podstawowe dane osobowe recenzenta

dr hab. Piotr Tarcholik

RECENZJA PRACY DOKTORSKIEJ

Pani mgr Dominiki Przech

Zleceniodawca recenzji:

Akademia Muzyczna im. Grażyny i Kiejstuta Bacewiczów w Łodzi, Wydział Instrumentalny, pismo z dnia 7 maja 2018 roku, zlecenie podjęte na podstawie Ustawy z dnia 14.03.2003 roku o stopniach i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz.U. Nr 65,poz.595 z późniejszymi zmianami).

Dotyczy:

Uchwały nr 25/III/2013/2014 Rady Wydziału Instrumentalnego Akademii Muzycznej im. Grażyny i Kiejstuta Bacewiczów w Łodzi z dnia 23 kwietnia 2014 roku. w związku z wnioskiem Pani mgr Dominiki Przech z dnia 14.04.2014 roku. w sprawie wszczęcia przewodu doktorskiego na stopień doktora sztuki w dziedzinie sztuk muzycznych w dyscyplinie artystycznej instrumentalistyka i wyznaczenia promotora pracy doktorskiej.

Do nadesłanego mi przez Dziekana Rady Wydziału pisma z dnia 7 maja 2018 roku , informującego o wszczęciu przewodu doktorskiego i wyznaczeniu mnie na recenzenta pracy doktorskiej Pani mgr Dominiki Przech pod tytułem „Forma dzieła i ekspresja w kontekście aspektów wykonawczych na przykładzie *Sonaty na fortepian i skrzypce* Es-dur op. 12 nr 3 Ludwiga van Beethovena i *Sonaty na skrzypce i fortepian* f-moll op. 80 nr 1 Sergiusza Prokofiewa ” została dołączona następująca dokumentacja:

- uchwała Rady Wydziału nr 25/III/2013/2014 w sprawie wszczęcia przewodu doktorskiego Pani mgr Dominiki Przech,
- uchwała nr 28/III/2013/2014 o wyznaczeniu recenzentów

- dokumentacja zawierająca m.in. podstawowe informacje o doktorancie, życiorys, konspekt i opis pracy, wykaz dorobku artystycznego, kserokopie dyplomów i programów
- 1 egzemplarz pracy doktorskiej Pani mgr Dominiki Przech , pod tytułem „Forma dzieła i ekspresja w kontekście aspektów wykonawczych na przykładzie *Sonaty na fortepian i skrzypce* Es-dur op. 12 nr 3 Ludwiga van Beethovena i *Sonaty na skrzypce i fortepian* f-moll op. 80 nr 1 Sergiusza Prokofiewa ”na który składa się nagranie na płycie CD, będące dziełem artystycznym oraz praca pisemna stanowiąca opis dzieła.

Podstawowe dane o Doktorantce :

Pan mgr Dominika Przech urodziła się 10 października 1985 roku w Bydgoszczy. Ukończyła OSM im. H.Wieniawskiego w Poznaniu w klasie dr Kariny Gidaszewskiej, Akademię Muzyczną im. G. i K. Bacewiczów w Łodzi w klasie prof. Łukasza Błaszczyka oraz Hochschule für Musik w Würzburgu w klasie prof. Grigorija Zhislina.

Pani mgr Dominika Przech ma w swoim dorobku nagrody i wyróżnienia na konkursach muzycznych w Polsce i Rumunii, brała także udział w licznych kursach muzycznych. Otrzymała liczne stypendia, była między innymi czterokrotną stypendystką Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz programu „Młoda Polska”. Doktorantka koncertowała jako solistka i kameralistka w Polsce i Niemczech, występując m.in. z Orkiestrą Filharmonii Podkarpackiej i Łódzkiej.

OCENA PRACY DOKTORSKIEJ

Praca doktorska Pani mgr Dominiki Przech , pod tytułem „Forma dzieła i ekspresja w kontekście aspektów wykonawczych na przykładzie *Sonaty na fortepian i skrzypce* Es-dur op. 12 nr 3 Ludwiga van Beethovena i *Sonaty na skrzypce i fortepian* f-moll op. 80 nr 1 Sergiusza Prokofiewa” składa się z dzieła artystycznego zarejestrowanego na płycie CD oraz opisu tego dzieła, stanowiących łącznie pracę pod w/w tytułem.

Nagranie zrealizowano w Sali Koncertowej im. R. Suheckiego Akademii Muzycznej w Bydgoszczy, w dn. 25-26.11. 2015 roku. Doktorantce towarzyszył pianista Radosław Kurek. Na płycie znalazła się III Sonata Es-dur op.12 nr 3 L.van Beethovena oraz I Sonata f-moll op. 80 Sergiusza Prokofiewa.

Obydwa utwory należą do kanonu literatury skrzypcowej, dość często pojawiają się w programach recitali wybitnych wirtuozów. Stanowią niejednokrotnie repertuarowy rdzeń wielu konkursów skrzypcowych oraz kameralnych.

Interpretacja sonaty Beethovena, dokonana przez ww. wykonawców, utrzymana jest w bardzo klasycznym stylu, z uwzględnieniem dyscypliny agogicznej, precyzji intonacyjnej i dużej dbałości o szczegóły w warstwie artykulacyjnej. Zapewne artyści mieli na uwadze, iż jest to utwór młodzieńczy, nieskażony jeszcze chorobą nękającą kompozytora w późniejszych latach, przepełniony radością życia oraz szczerością muzycznej wypowiedzi. Części skrajne pełne są energii i finezji artykulacyjnej oraz aktywnego frazowania. Fragmenty liryczne, zagrane z właściwym dla stylu kompozytora dystansem brzmieniowym, stanowią swoisty kontrast i naturalnie wpisują się w logiczny przebieg formy. Warte podkreślenia jest naturalne operowanie czasem muzycznym.

Sonata Prokofiewa, to dzieło dojrzałego kompozytora, mającego w pamięci ogrom ludzkiego cierpienia, pisane w czasie II wojny światowej. Utwór wielowymiarowy, mroczny, epicki, kunsztownie skonstruowany, stawiający wykonawcom bardzo wysokie wymagania instrumentalne oraz interpretacyjne. Duet Dominika Przech-Radosław Kurek wypełnia to zadanie na bardzo wysokim poziomie wykonawczym. Znakomicie oddaje nastrój i charakter pierwszej części, świadomie budując napięcia i kulminacje, precyzyjnie ukazując strukturę polifonii. Skrzypaczka posługuje się artykulacją legato z dużą swobodą, wykorzystuje szeroką skalę dynamiki oraz wiele rodzajów vibrato. Jej brzmienie jest tu bogate w alikwoty, nasycone i żywe. Pianista pełniący rolę równoprawnego partnera, szczególnie w partiach dialogowanych, kreuje nastrój, nadaje temu wykonaniu odpowiedniej wagi.

Części parzyste prokofiewowskiego arcydzieła utrzymane w szybkim tempie pełne są energii i dynamizmu, nigdy nie przytłaczają gęstą fakturą. Nie sposób odnaleźć tu pustej wirtuozerii, wszystko podporządkowane jest głębi wyrazu. Nastrojowe Andante pełne jest liryzmu, poetyki i lekkości.

Podsumowując, należy docenić znakomitą współpracę obojga wykonawców, pełne wzajemne zrozumienie interpretacji oraz wysoki poziom kameralnego zgrania.

Grę Pani Dominiki Przech cechuje instrumentalna biegłość, pewność intonacyjna, różnorodność artykulacyjna. Skrzypaczka nie obawia się używać pełnej skali dynamicznej, odważnej, solistycznej artykulacji oraz frazowania.

Mały niedosyt sprawiać może miejscami odczuwalna pewna szorstkość brzmienia, zwłaszcza we fragmentach lirycznych. Niemniej jednak wykonanie obu sonat uznać należy za wysoce satysfakcjonujące.

Ocena części opisowej

Praca doktorska Pani mgr Dominiki Przech pod tytułem „Forma dzieła i ekspresja w kontekście aspektów wykonawczych na przykładzie *Sonaty na fortepian i skrzypce* Es-dur op. 12 nr 3 Ludwiga van Beethovena i *Sonaty na skrzypce i fortepian* f-moll op. 80 nr 1 Sergiusza Prokofiewa” została podzielona na 3 główne rozdziały, dotyczące kolejno formy, ekspresji dzieła muzycznego oraz ich syntezy tworzącej finalny produkt, jakim jest wykonanie.

Pierwszy z nich przedstawia koncepcję formy jako klasycznego utworu cyklicznego, z punktu widzenia analityka teorii oraz instrumentalisty wykonawcy. Bardzo wnikliwa analiza formalna oraz motywiczna, bogato ilustrowana przykładami nutowymi, ukazuje logikę i mistrzostwo w operowaniu kontrapunktem oraz swobodę harmoniczną obu twórców. Autorka pracy dostrzega indywidualność warsztatu kompozytorskiego Beethovena, która zaznacza się już w pierwszym okresie twórczości. Uwypukla „nieortodoksyjność” (cyt. D. Przech) jego postrzegania klasycznej formy, czego nie sposób zauważyć bez wnikliwego zagłębienia się w

strukturalne szczegóły kompozycji. W dziele Prokofiewa dokonuje zestawienia i porównania paralelnych segmentów, dochodząc do analogicznych wniosków. Ciekawym spostrzeżeniem wydaje się być odnalezienie pokrewnych motywów powtarzanych dźwięków, tworzących pomost tematyczny omawianych dzieł.

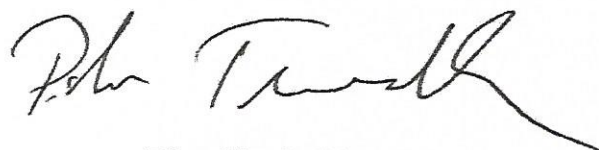
Rozdział drugi poświęcony jest rozważaniom o ekspresji, poczynając od ogólnego wprowadzenia, zawierającego definicje i poglądy wybitnych twórców od czasów Oświecenia na jej temat, na cytowaniu samych kompozytorów kończąc. Autorka w niezwykle interesujący sposób wyjaśnia główne typy ekspresji, odnajduje jej wewnętrzne i zewnętrzne „generatory” (cyt. D.Przech) będące swoistą siłą napędową w kreowaniu napięć utworu. Taka koncepcja analizy całościowej świadczy o praktycznym podejściu Doktorantki do kwestii świadomej emocjonalności w tworzeniu interpretacji.

Ostatni rozdział stanowi syntetycznie ujęte kompendium, scalające treści poprzednich części pracy. To subiektywny zbiór porad wykonawczych służący tworzeniu efektu końcowego, jakim jest ostateczna interpretacja, której celem jest jak najwierniejsze odczytanie intencji kompozytora, przy zachowaniu cech indywidualnych wykonawców. Całość dysertacji, wieńczy bibliografia, znacznie wykraczająca poza kontekst badań, zawierająca zbiór prac cytowanych oraz bogaty wybór materiałów źródłowych.

Konkluzja

Reasumując, praca doktorska Pani mgr Dominiki Przech pod tytułem „Forma dzieła i ekspresja w kontekście aspektów wykonawczych na przykładzie *Sonaty na fortepian i skrzypce* Es-dur op. 12 nr 3 Ludwiga van Beethovena i *Sonaty na skrzypce i fortepian* f-moll op. 80 nr 1 Sergiusza Prokofiewa” stanowi dzieło artystyczne utrzymane na wysokim poziomie. Realizacja założeń, opisanych w części teoretycznej świadczy o dużej dojrzałości artystycznej i wyobraźni muzycznej Doktorantki. Przedstawiona praca doktorska wzbogaca dotychczasowe badania nad zagadnieniem formy i ekspresji w syntetycznym podejściu do interpretacji utworu oraz ich oddziaływania o nowe, ważne tezy wykonawczo-interpretacyjne, posiada wartość naukową, popularyzatorską i dydaktyczną. Doktorantka rozwiązała tym samym zagadnienie artystyczne i spełniła wymagania art.13 ust.1 Ustawy z dnia 14.03.2003 roku.

Pracę doktorską Pani mgr Dominiki Przech przyjmuje.

Piotr Tarcholik